

Karl Kraus „Fotogrametrija 1. dio“ u izdanju Synopsis Zagreb-Synopsis Sarajevo

Kao većina sveučilišnih profesora pokušavam pratiti razvoj geodezije ne samo na svom uskom znanstvenom području. Upravo, kad sam želio svoje spoznaje osvježiti iz Fotogrametrije, izašla je knjiga u prijevodu našeg mladog kolege mr. sc. Admira Mulahusića (i suradnika na prijevodu, prof.dr.Faruka Seleskovića – prvo poglavlje i Emira Rizvića – dio trećeg poglavlja) „Fotogrametrija 1. dio“ pokojnog, nama dragog i poznatog profesora Karla Krausa s Bečkog sveučilišta.

Sa zadovoljstvom sam pročitao prevedeni udžbenik prof. Krausa. Što reći novo o sveučilišnom udžbeniku koji je napisan razumljivim jezikom i koji je doživio 7 izdanja na njemačkom jeziku, a preveden je: na engleski, norveški, grčki, japanski, talijanski, francuski,

mađarski, ukrajinski i prvo izdanje na srpsko-hrvatski jezik 1987. u prijevodu prof. dr. sc. D. Joksića. U pomenutim zemljama original i prijevodi se koriste kao visokoškolski udžbenici i siguran sam da će ovaj prevod odigrati istu zadaću u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i susjednim zemljama bliskim našem govornom području.

Udžbenik je podijeljen na 7 poglavlja, ima 388 stranica, 211 slika i 161 izvor korištene literature.

U prvom poglavlju pod naslovom „Uvod“ dat je uglavnom povijesni pregled razvoja fotogrametrije.

U drugom poglavlju (Predhodne matematičke napomene), iznesena je matematička osnova koja se koristi u fotogrametriji, ali je popraćena s brojnim slikama. Ovo je posebice bitno za stručnjake iz prakse čije znanje iz matematike nije osvježeno.

Treće poglavlje nosi naslov „Fizikalna realnost fotogrametrijske snimke“, a obuhvaća: unutarnju orijentaciju kamere i slike, fotografske osobine (boje i filtre, gradaciju, osjetljivost, spektralnu osjetljivost, filmove za snimanje i sl.), terestričke mjerne kamere s tehničkim podacima, mjerne kamere za aviosnimke s planiranjem i izvođenjem terestričkih i aerosnimaka.

Stereorestitucija je naslov četvrtog poglavlja, a obuhvaća između ostalog stereorestituciju s poznatom i nepoznom vanjskom orijentacijom, stereoinstrumente i postupke restitucije, te točnost sa praktičnim savjetima za stereoskopsko prikupljanje podataka.

Peto poglavlje pod naslovom „Fotogrametrijska triangulacija“ opisuje izjednačenja u bloku pomoću nezavisnih modela, prostorno i položajno izjednačenje bloka, položajnu i visinsku točnost triangulacije pojasa, skupno izjednačenje u bloku, modele izjednačenja, točnost, prednost i nedostatke skupnog izjednačenja, te prostorna presijecanja naprijed i natrag. To je poglavlje koje nije nikad tako detaljno opisivano u dosadašnjim udžbenicima našeg govornog područja.

Šesto poglavlje „Ortofografija“ koristi se danas obilato radi brzine i ekonomičnosti, a pokojni prof. K. Kraus dao je suvremeni pristup ovom problemu.

Sedmo poglavlje je vrh piramide ovog vrijednog udžbenika. To je moderna digitalna fotogrametrija popraćena brojnim primjerima. Upravo je to dio fotogrametrije na kojem se zasniva budući razvoj, a u udžbeniku su opisane digitalne radne stanice i automatizirane metode izmjere. To je područje koje trebaju i koje će trebati današnje i buduće generacije fotogrametara.

Kvaliteta prijevoda je zavidna i na nivou. Prijevod je obavio, a ne samo korigirao, stručnjak koji se bavi fotogrametrijom. Zaključak je jasan. Ovaj udžbenik pok. prof. Karla Krausa pružit će značajan doprinos sveučilišnoj izobrazbi studenata na području fotogrametrije na geodetskim, šumarskim, poljoprivrednim, arhitektonskim i građevinskim fakultetima na Sveučilištima u Zagrebu i Sarajevu.

Vjerujem da će ga koristiti i studenti na univerzitetima u susjednim državama, Ljubljani, Beogradu, Skoplju i sl. Osim studentima, preporučujem udžbenik stručnjacima u praksi koji se bave fotogrametrijom, pogotovo ako iza sebe imaju dulji vremenski period od završetka studija.

Posebice me veseli da je ovaj prijevod na hrvatski jezik plod suradnje stručnjaka Sarajevskog i Zagrebačkog sveučilišta, odnosno izdavača angažiranog u obje države.

I na kraju moj mali doprinos za popravak 7. izdanja udžbenika. Na stranici 298. iznad slike 6.1-7, prvi red, prva rečenica piše: „Medjutim, korisnici moraju biti svjesni da će slike tačaka izvan ravnine objekta biti pomaknute u smjeru glavne tačke H,“ Ova tvrdnja stoji

samo ako se objekt nalazi ispod srednje razine terena, a ako je iznad srednje razine slika se pomiče od glavne tačke.

Slika je u redu a ispravan tekst bio mogao biti: Međutim, korisnici moraju biti svjesni da će slike tačaka izvan ravnine objekta biti radijalno pomaknute u odnosu na glavnu tačku H. Prevod je korektno napravljen, citiram original: „Users must be aware, however, that the images of points outside the plane of the object will be displaced in the direction of the principal point H.“

A. Bilajbegović
University of Applied Sciences Dresden.